

Socialnämnden

Socialnämndens behov och prioriteringar 2017

Omvärld och demografisk påverkan

I den omvärldsanalys som presenterades i januari 2015 lyftes tio trender i omvärlden fram. Eskilstuna har mycket begränsade möjligheter att påverka detta men det kommer likväl att påverka närvärlden och den egna organisationen. De stora utmaningarna mot 2030 inom det strategiska målet *Social uthållighet* är flera.

Analysen beskrev att utvecklingen på den sociala arenan sätter press på Eskilstuna. De sociala problemen påverkar såväl boende som näringslivsattraktion negativt. Utbildningsnivån blir lidande, vilket innebär färre i arbete. Dessutom finns nya potentiella utanförskapsgrupper och därmed grund för sociala konflikter i en orolig värld med fortsatta flyktingströmmar och en drastiskt förändrad arbetsmarknad. Allt fler riskerar att hamna i permanent utanförskap. 40 procent av Eskilstunas unga hade, vid mättillfället, två år efter avslutat gymnasium inte arbete eller högskoleplats, och all erfarenhet visar att det är av avgörande betydelse att unga kommer in på arbetsmarknaden.

Analysen visar att den demografiska utvecklingen fram till 2030 pekar mot en ökad andel barn i förskole- och skolåldern relativt befolkningen i arbetsför ålder. Den senaste prognosen från kommunledningskontoret pekar även på en stadigt ökande andel äldre med tillkommande ökade krav på vård och omsorg.

Eskilstunas befolkning ökar, enligt Statistiska Centralbyråns prognos för år 2014-2030, med omkring 1 000 personer per år. Befolkningsprognosen visar att Eskilstuna kommer att ha 102 923 invånare i slutet av 2016, jämfört med 102 065 invånare i december 2015. Nämnden noterar dock, med anledning av ökningen till och med mars 2016, att prognosen troligen är lågt räknad. Enligt samma prognos kommer antalet barn och unga (0-19 år) att öka med ungefär 17 procent och uppgå till drygt 29 200 flickor och pojkar år 2030. Redan till 2019 prognostiseras ökningen av antalet flickor och pojkar i åldersklassen till drygt sju procent. Behovet av stöd kommer med andra ord med stor sannolikhet att fortsätta öka, enbart utifrån befolkningsökningen. Om inte dessa ungdomar avslutar grund- och gymnasieskola med fullständiga betyg, och det finns förutsättningar att få jobb efter avslutad utbildning, ökar risken att hamna i utanförskap och därmed även risken att behöva stöd från nämndens verksamheter. Om sammansättningen i den inflyttade gruppen speglar Eskilstunas nuvarande befolkningssammansättning kommer sannolikt även andra grupper än vad nämnden har i sin verksamhet idag ha behov av stöd och hjälp från individ- och familjeomsorgen. Fortsätter utvecklingen i prognosens riktning kommer också färre att få försörja fler i Eskilstuna.

Arbetslöshetsnivån i Eskilstuna ligger på en betydligt högre nivå än riksgenomsnittet. I arbetslöshetens spår följer risk för utanförskap och sämre hälsa, samt risk att flickor och pojkar växer upp i ekonomiskt utsatta familjer. Barn i ekonomiskt utsatta familjer löper risk att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa, en hämmad inlärningsförmåga, försämrade skolprestationer, mobbning och en minskad tillit till sig själv. En följd av detta är en högre risk för ekonomisk utsatthet även i framtiden. Risken att tidigt hamna i ett missbruk ökar också med familjers utanförskap och psykiska ohälsa. Bostadsbrist, arbetslöshet samt familjer med komplexa behov och utanförskap är faktorer som har lett till att allt fler söker stöd och hjälp.

Gällande flyktingsituationen har Migrationsverket lämnat mycket osäkra prognoser för 2016 vilket försvårar planeringen framåt. De ID-kontroller som regeringen infört kommer att lyftas tillfälligt under sommarmånaderna och tillsammans med det varmare vädret kommer detta sannolikt att leda till en ökad flyktingström till Sverige. Migrationsverket menar att det knappt är en prognos och att framtiden helt och hållet bygger på politiska beslut och ageranden på EU-nivå och i Sverige.

Socialnämnden ansvarar för arbetet med ensamkommande barn och under 2015 anvisade Migrationsverket totalt 341 barn till Eskilstuna varav drygt 80 procent är pojkar och de flesta är i övre tonåren. Migrationsverkets osäkra prognos för 2016 visar på tre olika scenarier där antingen 80, 120 eller 300 ensamkommande barn förväntas anvisas till kommunen under året. Eskilstuna har också, som en av ett fåtal kommuner, skrivit på för att kunna anvisas barn mellan noll och 13 år vilket kan medföra vissa ändringar i inflödet från april 2016 och framåt. Det kan också på sikt medföra ett ökat antal familjeåterföreningar då föräldrar och eventuella syskon till redan anvisade barn flyttar till kommunen.

Med tanke på den osäkra prognosen för innevarande år så är det mycket svårt att se hur utvecklingen inför 2017 och framåt kommer att se ut. Det är också svårt att förutse hur anhöriginvandringen kommer att utvecklas framöver. Förväntningen är dock att det kommer att föreligga ett ökat behov av stöd och hjälp från nämndens verksamheter avseende målgrupperna flyktingar och ensamkommande barn under de närmaste åren.

I december förra året utkom polisen med en rapport som identifierar 53 utsatta områden i Sverige. Områdena är i olika grad utsatta för allvarlig brottslighet, har låg socioekonomisk status och anses vara där polisen bör lägga sina resurser. Tre av de 53 områdena ligger i Eskilstuna och det är Fröslunda, Lagersberg och Skiftinge. Vid tidigare undersökningar har även områdena Årby och Nyfors i Eskilstuna redovisats som utsatta områden. Samtidigt visar Statistiska Centralbyråns medborgarundersökning från i höstas att Eskilstunas invånare uppger en låg känsla av trygghet i jämförelse med övriga landet. Detta kan under de närmaste åren innebära att en viss fokusering av nämndens resurser kan behöva göras.

Nämnden har märkt av att den öppenhet och tillgänglighet som råder har skapat högre förväntningar. De högre förväntningarna leder till ett större missnöje som har medfört att hotbilden mot nämndens verksamheter har ökat både på plats och på internet. Ett exempel på detta har kunnat ses i Fröslunda och tillsammans med en upplevd otrygghet och ett ökande ärendeflöde skapar det svårigheter med rekrytering och ställer ökade krav kring arbetsmiljö vilket nämnden måste ta hänsyn till under kommande år.

Statliga utredningar och lagförslag:

Lagförslag, betänkanden och utredningsuppdrag som kan få konsekvenser för nämnden 2017 och framåt är:

- EU:s nya dataskyddsförordning kommer att träda i kraft under 2018 och innehålla EU:s gemensamma regler för personuppgiftsbehandling. Den nya förordningen kommer att gälla som lag i alla medlemsländer och således ersätta personuppgiftslagen (PUL). I och med detta har regeringen tillsatt en utredning som ska ta fram ett förslag på en ny lag som på ett övergripande sätt ska komplettera EU-förordningen. Den nya förordningen kommer att stärka den enskildes position gällande samtycke och ställa högre krav på företags och myndigheters behandling av personuppgifter. Detta medför att nämnden kommer att behöva se över sitt arbete kring personuppgifter och samtycke gällande både verksamhetssystem och rutiner.
- Med anledning av det höga antalet asylsökande föreslår regeringen i en lagrådsremiss en tidsbegränsad lag för att anpassa det svenska regelverket till EU:s miniminivå. Lagen föreslås träda i kraft den 20 juni 2016, gälla i tre år och ha syftet att minska antalet asylsökande till Sverige. Lagen

innehåller bestämmelser om tidsbegränsade uppehållstillstånd, begränsade möjligheter till anhöriginvandring och om skärpt försörjningskrav.

- Under 2015 kom en SOU gällande barns och ungas rätt vid tvångsvård med ett förslag till en ny lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Ett stärkt stöd och skydd till barn och unga i tvångsvård och annan samhällsvård beskrivs kunna leda till bättre framtidsutsikter när det gäller hälsa, utbildning, personlig utveckling och yrkesliv samt kunna leda till förbättrade förutsättningar för ensamkommande barn som avslutar en placering för övergång till självständigt liv. Utredningen föreslår att den nya lagen ska träda i kraft den 1 juli 2017 och en proposition väntas till hösten 2016.

Omflyttningar av resurser

Nämnden har svårt att se vilka omflyttningar för att möta de demografiska utmaningarna som kan göras under 2016 och de närmsta åren. Anledningen är det ständigt ökande inflödet av nya ärenden och det redan beräknade underskottet som nämnden ser för 2016. Det som kan göras är att flytta resurser mellan enheter inom förvaltningen om ärendeinflödet minskar någonstans. Insatser görs för att minska vårdkostnaderna och om detta lyckas kan dessa resurser istället läggas på de öppna insatserna för att kunna erbjuda stöd till fler.

Nuläge

Socialnämndens verksamhetsprocesser finns inom ett av kommunens sju övergripande processområden – *Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster*.

Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

Nämndens verksamhet sker inom två verksamhetsprocesser – *Ge stöd och vård till barn och unga* och *Ge stöd och vård till vuxna*.

Eskilstuna har en stadigt växande befolkning och arbetslösheten ligger kvar på en hög nivå. Därmed uppstår också ett ökat behov av stöd och hjälp, både för barn och unga och för vuxna. Den bostadsbrist som för närvarande finns i kommunen leder till att allt fler söker stöd för att lösa sin boendesituation, men medför också konsekvenser för brukarna. Nämndens förutsättningar för hemtagning av kvinnor och män från institution till att ge stöd och hjälp på hemmaplan är dåliga eftersom det inte finns några bostäder. Det pågår dock ett arbete för hemtagning av kostsamma placeringar samt ett arbete för att kunna ha bättre framförhållning vid placeringar och på så vis slippa tids- och resurskrävande omplaceringar. Hemmaplansvården förbättras också genom en kontinuerlig utveckling av arbetsmetoder inom nämndens verksamheter. För att minska antalet återaktualiseringar tas det fram tydliga planer på lång sikt vid placeringar. Det arbetas med att följa upp placeringar och se över vägen efter och att skapa bästa möjliga plattform framåt.

Nämnden har ett fokus på arbetet med komplexa behov och på att utveckla arbetssätt och metoder inom detta varför det har startats upp ett samverkansforum tillsammans med vård- och omsorgsnämnden. Inom detta planeras en stor workshop någon gång i slutet på november eller i början av 2017.

Nämnden upplever vissa svårigheter att göra insatserna tillgängliga för alla på grund av tolk- och översättningsbehov. Det handlar speciellt om olika behandlingar med tolk, om skattningar och om risken för begreppsförvirring. Socialtjänsten har med anledning av detta genomfört en utbildning för kommunens tolkförmedling och tolkar. Det upplevs även finnas behov av kulturkompetens och kunskap om vilka sociala mekanismer som styr en familjs kommunikationsmönster eller möjligheter till förändring. Samhället är väldigt polariserat vilket märks och påverkar vårt uppdrag. Det är en utmaning att påverka en individ eller familj i ett utanförskap, att inge hopp och möjligheter, när

hela området de bor i och lever i är i utanförskap. En känsla av meningslöshet ligger nära för flera ungdomar och familjer i Eskilstuna vilket ställer höga krav på nämndens verksamheter.

Ge stöd och vård till vuxna

Nämnden har under en period sett en ökning av antalet äldre personer och personer med psykiska svårigheter, speciellt med anledning av bostadsbristen. Eskilstuna har en stadigt ökande andel äldre invånare och tanken är att de ska bo hemma längre vilket medför vissa svårigheter, speciellt hos de brukare som uppvisar demens. Ärenden med äldre handlar bland annat om att de glömt betala hyran och riskerar sitt boende eller om olika former av sanitära olägenheter. För att kunna samverka kring hela målgruppen vuxna, inklusive äldre personer och de med psykiska svårigheter eller komplexa behov har nämnden tillsammans med vård- och omsorgsnämnden inlett ett utvecklingsarbete kring en gemensam mottagning vilket ses som ett viktigt steg framåt.

Bostadssituationen som råder i Eskilstuna har medfört att nämnden har inlett samarbeten med andra förvaltningar, olika fastighetsbolag samt ekonomiskt bistånd kring frågan. Nu genomförs också en mindre förstudie som ska ligga till grund för en hemlöshetsstrategi.

Ge stöd och vård till barn och unga

Nämnden handhar många ärenden gällande barn, unga och familjer och den växande kommunen tillsammans med en skärpt lagstiftning kring barn som bevittnat och upplevt våld har lett till en kraftig ökning av ärendeinflödet. Ökningen av ärenden rörande barn som har upplevt våld kan ses i alla åldrar men är mest tydlig i målgruppen barn upp till sex år. Dessa ärenden är idag en betydande del av inflödet på mottagningsenheten och för att utsatta familjer ska ha bra möjligheter att få stöd pågår samverkan kring dessa ärenden både internt och externt.

Nämnden har ett fortsatt fokus på skolgång och arbetar med Röda villan/Marielund, med Basklass och med social oro på Rekarne gymnasiet. Två skolsamordnare arbetar inom nämndens verksamhet, skolgång tas alltid med i beräkningen inom myndighet och hänsyn tas vid exempelvis omplaceringar.

De fältande socialsekreterarna som ska arbeta förebyggande med barn och unga har inlett sitt arbete under den första perioden 2016. Fältteamets uppdrag är att vara i områdena Fröslunda, Lagersberg, Råbergstorp och att arbeta på gruppnivå med högstadieelever som har hög risk att utveckla kriminalitet och droganvändning för att förebygga utanförskap på olika sätt. Arbetet har precis påbörjats men det finns en fungerande ledande organisation och samverkan upplevs positiv samtidigt som alla aktörer är överens om målet.

Ensamkommande barn

Under 2015 och speciellt under det andra halvåret så skedde det, med anledning av oron i omvärlden, en markant ökning av antalet ensamkommande barn som anvisades till Eskilstuna. Under året kom över 35 000 ensamkommande barn till Sverige och av dessa anvisades 341 barn till Eskilstuna. Hittills i år har Eskilstuna anvisats tio ensamkommande barn. En jämförelse med samma månader 2015 visar att det då anvisades ungefär samma antal barn, tolv stycken, till Eskilstuna.

Det nya området för ensamkommande barn med en utredningsenhet och tre resursenheter skapades i slutet av 2015 och har vuxit mycket snabbt samtidigt som behoven av utökning fortfarande är stora. Området har stora behov av att utöka antalet boendeplatser på HVB-hem eftersom det nu är överbelagt på samtliga befintliga boenden. Antalet vårdtygn för ensamkommande barn på institution och i familjehem har ökat markant jämfört med det första kvartalet 2015. Arbete pågår med att förbereda årets mottagande men med anledning av Migrationsverkets skiftande prognoser är detta arbete svårt. Kommunen förbereder också för mottagandet av den nya målgruppen barn upp till 13 år som nu också ingår i avtalet. Det är fortfarande mycket ansträngt kring arbetet med

utredningar gällande både det sociala och familjehemmen. Med anledning av det akuta läget under hösten var det många familjehemsplaceringar som gjordes utan en fullgod matchning vilket nu leder till ett högt antal omplaceringar. Det ansträngda läget medför att det kommer att ta tid att hitta tillbaka till ett mer strukturerat arbetssätt även om det arbetet ständigt pågår.

Det pågår ett arbete för att kunna öppna minst fyra nya HVB-boenden under 2016 och rekrytering görs löpande. Ett flertal ungdomar på HVB-hemmen fyller under året 18 år vilket det måste planeras för och nu pågår en översyn av Mellanbos verksamhet för att undersöka en eventuell utökning. Samtidigt har området utökat samarbetet med boendeenheten kring kommunkontrakt. Fokus inom området är att skapa trygga, integrerade vuxna genom arbete med skola, boende och att få vardagen att fungera. Socialnämnden har tillsatt en metodutvecklare inom området för ensamkommande barn för att arbeta med samordning.

Nämnden har ett stort antal insatser för såväl flickor och pojkar som för vuxna kvinnor och män. Resultatet från 2015 är goda och visar att insatserna bidrar till att förändra brukarnas livssituation inom olika livsområden. Nämnden planerar att fortsätta med det som görs och inte starta nya projekt eller göra nya satsningar med anledning av de höga vårdkostnaderna. Underskottet med anledning av vårdkostnaderna är högre än budget vilket påverkar hela nämndens resultat.

Processkvalitet

Mötet med brukaren i centrum och processer som styrs utifrån brukarens behov är prioriterat och anger riktningen framåt. För att förstå den variation av behov som brukarna har och för att skapa goda förutsättningar för att öppna upp och testa nya sätt att bedriva verksamhet på genomförs brukarenkäter och utveckling med hjälp av tjänstedesign. Processer och rutiner utvecklas och kommuniceras. Arbete pågår för att stärka verksamhetsprocesserna och nämnden har under 2016 inlett arbetet med att ta fram styrkort. Det pågår också en systematisering av avvikelshanteringen för att kunna bedriva ett förbättringsarbete.

För att ta tillvara på medarbetarnas innovationskraft och kunna utveckla verksamheten genomgår samtliga chefer inom individ- och familjeomsorgen utbildningen Modiga Idéer – ledarskap för innovation under våren 2016 tillsammans med varsin medarbetare. Cheferna inom det nya området för ensamkommande barn planeras genomgå utbildningen till hösten. Parallellt med utbildningen arbetar flera enheter också med materialet på sina arbetsplatsträffar.

Medarbetare

Det ökade flyktingmottagandet och antalet anvisade ensamkommande barn under 2015 har lett till en ökning av arbetsbelastningen inom socialtjänsten. Socialförvaltningen har utökat antalet anställda under de första tre månaderna 2016. Totalt har 30 personer anställts, varav 18 personer är tillsvidareanställda och 12 personer visstidsanställda vilket motsvarar en ökning med åtta procent. Andelen tillsvidareanställda har minskat med knappt två procent medan andelen visstidsanställda har ökat med motsvarande siffra. Chefsfunktioner på nämndens nybildade område för ensamkommande barn håller på att bemannas med permanenta lösningar samtidigt som ny personal till de olika enheterna rekryteras.

Kommuner, där Eskilstuna kommun inte är något undantag, har svårt att rekrytera framför allt erfarna socialsekreterare. Riskerna och konsekvenserna av detta är flera. Arbetsbelastningen är hög och ärendena är ofta tunga och komplexa. Sammantaget så finns det risk för att personal i längden får svårt att orka med sin arbetssituation och att konsekvensen därmed kan bli ökad sjukfrånvaro. En möjlighet att möta detta rekryteringsproblem är ett nystartat projekt som kallas för Verktyslådan. Verktyslådan ger nämnden möjlighet att se om delar av socialsekreterarnas arbetsuppgifter, såsom administration, kan utföras av andra yrkesgrupper.

Under förra året var sjukfrånvaron 7,1 % men att dra några slutsatser från sjukfrånvaron 2015 jämfört med 2016 är svårt då en förvaltning blev två den första juli 2015. Detta resulterar i att siffrorna inte är jämförbara mot tidigare år förrän i juli 2016. Under 2016 kommer också en kartläggning av sjukfrånvaron att genomföras.

Arbetsmiljöverket har beslutat om en ny föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö som trädde i kraft den sista mars 2016. Regler om bland annat arbetsbelastning, arbetstider och kränkande särbehandling ingår i föreskriften. Målet med de nya föreskrifterna är att minska den arbetsrelaterade ohälsan. Chefer har en viktig roll i att skapa en bra social och organisatorisk arbetsmiljö. Föreskriften ställer därför krav på att chefer och arbetsledare ska ha kunskaper i hur ohälsosam arbetsbelastning och kränkande särbehandling förebyggs och hanteras. Denna nya föreskrift kommer förvaltningen i samarbete med Kommunhälsan att arbeta med på ledningsforum.

Ekonomi

Nämnden avser under 2016 att genomföra ett antal olika åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans. De planerade satsningarna på hemmaplan ger bättre vårdinsatser för barn och unga och ska leda till ett minskat antal placeringar. Även fortsatt utveckling av den strukturerade öppenvården ska leda till minskade placeringar och placeringstider. Nämndens bedömning är dock att det kommer finnas behov av ökade insatser. I arbetet med verksamhetsplanen för 2017 planerar nämnden därför att se över den befintliga verksamheten för att kunna rymma kostnaderna inom en oförändrad ekonomisk ram minus de 1,7 procent som anges i planeringsförutsättningarna. Vid delårsrapport 1 2016 uppvisar verksamheten ett negativt resultat på 5,3 miljoner kronor. Socialnämndens ekonomiska prognos för 2016 beräknas till ett underskott motsvarande 14,0 miljoner kronor där den största delen beror på ett högre utfall för extern vård för barn och unga samt för vuxna i förhållande till periodens budget. Utöver detta ligger nämndens underskott från 2015 på 6,2 miljoner kronor för ett totalt beräknat underskott på 20,2 miljoner kronor.

Extern vård

Vid delårsrapport 1 2016 redovisade extern vård ett underskott på 9,1 miljoner kronor. Vård för barn och ungdomar hade ett underskott på 6,7 miljoner kronor och vuxna på 2,4 miljoner kronor.

Prognos 2016

Prognos 2016 för socialnämnden är ett underskott på 14 miljoner kronor, varav hela summan tillskrivs vård. Detta är exklusive underskottet från 2015 på 6,2 miljoner kronor vilket medför att det totala beräknade underskottet för 2016 blir 20,2 miljoner kronor. I prognosen har hänsyn inte tagits till eventuella effekter av demografiska förändringar som kan påverka volymer i verksamheten. Framöver kan ytterligare åtgärder för hemmaplansvården komma att vidtas. Majoriteten av nämndens verksamheter är lagbundna och nämnden har begränsade möjligheter att påverka inflödet av nya människor i behov av stöd och hjälp.

Utmaningar och inriktning 2017

Nämnden arbetar mycket för att bidra till att stärka de strategiska målen och processmålen för 2016-2019 och planerar att utveckla detta arbete under perioden. Inom det strategiska målet för en *attraktiv stad och landsbygd* erbjuder nämnden en god jämställd service med ett gott bemötande och arbetar för ökad insyn och inflytande. Nämnden arbetar trygghetsskapande i utsatta bostadsområden och deltar i projektet kring stadsläkning. För att *höja utbildningsnivån* arbetar nämndens verksamheter med ett fokus på skolgång och en väl utvecklad samverkan. Nämnden driver också tillsammans med andra förvaltningar och Arbetsförmedlingen projekt Fristadshus som också bidrar till målet med *fler jobb*. För detta mål rekryterar nämnden löpande personal till området för ensamkommande barn och bidrar genom exempelvis traineeplatser. Nämnden har som sitt huvuduppdrag

att arbeta med sociala frågor och bidrar genom sitt arbete till den *sociala uthålligheten*. För att tillse den *ekologiska uthålligheten* gör nämnden en rad insatser såsom att planera inköp till HVB-boenden, planering av transporter samt att personalen genomgår utbildningen Uppdrag miljösmart. Dessutom har nämnden inlett planering för miljöcertifiering.

Gällande de framtagna processmålen arbetar nämnden löpande för att öka inflytande och nöjdhet hos de brukare som har och har haft kontakt med verksamheterna. Nämnden tar tillvara på resultaten från genomförda brukarenkäter för att kunna utveckla verksamheten även om många enkäter uppvisar goda resultat. För att familjehemsplacerade barn ska kunna få en fungerande skolgång har nämnden två skolsamordnare som bland annat arbetar med detta. För att öka självständigheten och minska antalet vårdtygn på institution arbetar nämnden ständigt med hemtagningar av placeringar samt med att utveckla hemmaplansvården.

Nämnden anser sig vara bra på att hålla tiderna för förhandsbedömningar och skyddsbedömningar där den lagstadgade tiden på 14 dagar hålls. Utredningstiderna inom nämndens olika verksamheter går åt rätt håll och arbetet börjar närma sig måltiderna. Utveckling av nämndens arbete med våld i nära relation har pågått under 2015 och fortgår framöver i enlighet med en framtagen handlingsplan som anses omfattande.

Nämnden måste ha den lagstadgade verksamheten och har således svårt att, i dagsläget, kunna se något som mindre resurser kan läggas på. Insatser som nämnden planerar för att minska kostnader är att hämta hem kostsamma placeringar och fokusera på hemmaplansvården samt att försöka minska sjukfrånvaron. Gällande planerade satsningar så är det bara de fältande socialsekreterarna som ska arbeta förebyggande i utsatta områden som pågår vilket nämnden tror kommer att vara mycket effektivt och därför inte önskar avbryta. Satsningen ligger dessutom i linje med identifierade demografiska utmaningar.

Prioriteringar 2017 samt 2018-2019

Socialnämnden har fokuserat på prioriteringar inför 2017 men har även tittat på åren 2018 och 2019. Prioriteringarna presenteras per verksamhetsprocess och för att lyckas krävs samverkan såväl mellan kommunens olika verksamhetsprocesser som mellan kommunen och andra aktörer. I nämndens verksamhetsplan för 2017 kommer prioriteringarna att konkretiseras i åtaganden.

Ge stöd och vård till vuxna

Inom verksamhetsprocessen att ge stöd och vård till vuxna anser nämnden att flera delar behöver prioriteras inför 2017. Missbruk är ofta en bakomliggande faktor till andra sociala problem varför det prioriteras. Nämnden behöver samverka med främst landstinget och arbeta med en helhetssyn kring individer med missbruk. Det behöver skapas individuella lösningar som innehåller en planering för integrering tillbaka i samhället samtidigt som anhörigstödet behöver utvecklas.

Nämnden prioriterar att arbeta med boendelösningar och hemlöshetsproblematiken. Orsaker till hemlöshet behöver ses över för att kunna hitta individuella lösningar och en hemlöshetsstrategi behöver tas fram. Det är också av vikt att se över möjliga boendelösningar för speciellt utsatta grupper som nämnden identifierar, såsom brukare med komplexa behov.

Även arbete med våld i nära relation inkluderande hedersrelaterat våld där barn påverkas prioriteras av nämnden. Nämnden anser att familjeperspektivet är mycket viktigt och att inga barn ska växa upp med våld i familjen som sin norm.

Nämnden prioriterar också utvecklingsarbetet kring den gemensamma mottagningen för vuxna samt ytterligare utveckling av samverkan med vård- och omsorgsnämnden. Samtidigt vill nämnden trycka på vikten av att ha tillgänglig personal i mötet med brukaren.

Inför åren 2018-2019 kan nämnden se att boendelösningar och hemlöshet, med anledning av kommunens tillväxt och ökade stödbehov, även fortsatt behöver prioriteras. Dessutom ser nämnden att frågan kring EU-migranterna måste tas med och, beroende på var ansvaret hamnar, prioriteras arbetet med detta.

Ge stöd och vård till barn och unga

Nämnden anser att målgruppen barn och unga ska prioriteras inför 2017. De senaste årens ökade behov av stöd och hjälp, i kombination av ökade kostnader för institutionsplatser, gör det svårt för nämnden att möta ett förväntat behov av stöd och hjälp inom den ekonomiska ramen. Därför måste i första hand lagstadgad verksamhet och rättssäker myndighetsutövning prioriteras och säkras. I detta arbete är det också av vikt att socialsekreterare följer upp placeringar enligt plan.

Utöver detta prioriterar nämnden utvecklingsarbetet för barn och unga. Genom att se över möjligheterna för mer specifika och flexibla stödinsatser för barn samtidigt som utveckling av stödet för föräldrar med kognitiva svårigheter sker kan fler erbjudas stöd. Det planeras för en Familjecentral i Fröslunda och för att utöka antalet socialsekreterare på skolorna. För att kunna utveckla arbetet behöver personalen utveckla befintlig kompetens och även skaffa helt ny kompetens.

Skolgång anses vara en viktig friskfaktor varför det är prioriterat för samtliga barn. För de ensamkommande barnen prioriteras skolgång tillsammans med ett fokus på helheten hos barnet för att skapa väl fungerande vuxna. Det handlar om att ta in alla delar med föreningsliv, näringsliv, integrering och att skapa självständighet. Även den psykiska hälsan hos de ensamkommande barnen prioriteras för att de ska klara etableringen. Personalens kompetens behöver höjas och handledning erbjudas för att de ska kunna ge barnen bättre stöd och information. Det är också av vikt med god kvalitet oavsett var barnen placeras och erfarna familjehem kan behöva stöd och utbildning.

Prioriteringar inför 2018-2019 går ut på att fortsätta med löpande integrering för de ensamkommande barnen. Även skolgång kommer att fortsätta vara prioriterat eftersom det är en viktig friskfaktor och kan fungera förebyggande för annan social problematik.

Perspektiv processkvalitet

Under 2017 prioriterar nämnden arbete med kvalitetssäkring av vård för att skapa hållbara lösningar. Det handlar om både den egna vården med familjehem, HVB-boenden och öppenvård samt den inköpta vården där det måste säkerställas att nämnden får det den betalar för.

Inför 2017 kommer samtliga enheter att ha genomgått utbildningen Modiga idéer och implementeringen av detta vara i gång varför innovationskraften hos medarbetarna och att testa nya idéer prioriteras. Nämnden ska vara modig och tillåta misslyckanden för att hitta hållbara lösningar.

Inom perspektiv processkvalitet prioriterar nämnden också att utveckla tekniken. Det är uttalat att hitta nya moderna kontaktsätt med brukare, att hitta och införa hjälpmedel efter behov samt att utveckla verksamhetssystemet VIVA till att även fungera på distans för ökad flexibilitet. Utveckling av tekniken är också det som nämnden nu kan se behöver fortsätta med sikte på 2018-2019.

Perspektiv medarbetare

Inför 2017 prioriterar nämnden lokalfrågan med syftet att lokalerna ska vara ändamålsenliga, praktiska, moderna och värna en god arbetsmiljö. Genom att se över nämndens lokaler kan tillgängligheten ökas och en mer attraktiv arbetsgivare skapas.

Nämnden prioriterar att locka och behålla personal genom en ökad kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Genom en stabilare personal kan brukarna exempelvis slippa byta socialsekreterare i sitt ärende och uppleva en ökad trygghet. Nämnden anser det också viktigt att arbeta för jämställdhet och att utöka samarbetet med högskolan för att locka nyutexaminerad arbetskraft.

Även att minska sjukfrånvaron inom nämndens verksamheter är ett prioriterat område inför 2017 och fokus inom detta planeras ligga på tidiga insatser. Inför 2018-2019 prioriterar nämnden en fortsatt utveckling och förbättring av arbetet kring medarbetare.

Perspektiv ekonomi

Inflödet av nya ärenden fortsätter att öka under 2016 och behovet av vård är större än budget. Bostadsbristen tillsammans med bristen på familjehem har lett till att nämnden har svårt att genomföra sin strategi med tidigare hemtagning från institution till vård på hemmaplan. Kostnader för extern vård av barn och unga är en stor del av budgeten för individ- och familjeomsorgen och behovet av insatser fortsätter sannolikt att öka även under 2017.

Gjorda satsningar på hemmaplan ger bättre vårdinsatser för barn och unga och ska leda till ett minskat antal placeringar. Även fortsatt utveckling av den strukturerade öppenvården ska leda till färre placeringar och kortare placeringstider. Kostnaden för extern vård för unga vuxna med komplext missbruk förväntas också fortsätta öka under nästa år. För 2017 prioriterar nämnden ekonomistyrning och kvalitetskontroll för att minska externa vårdkostnader utan att försämra kvaliteten. Nämnden ska fortsätta granska vårdkostnader och utveckla uppföljningsprocessen. Inom detta är HVB på hemmaplan och en utökning av hemmaplansvården i fokus. Med sikte på 2018-2019 prioriterar nämnden fortsatt utveckling av hemmaplansvården tillsammans med förebyggande insatser.

Förstärkning av ram 2016

Enligt prognos kommer socialnämnden 2016 att ha ett underskott på 14,0 miljoner kronor tillsammans med ytterligare 6,2 miljoner kronor i underskott från 2015 vilket måste regleras senast 2017. Det totala beräknade underskottet för 2016 blir således 20,2 miljoner kronor. För att kunna möta en förväntad fortsatt ökning av brukare till nämndens verksamheter utifrån de prioriteringar som framgår ovan samt för att kunna fullgöra nämndens skyldigheter enligt gällande lagar behöver nämnden en förstärkning av ramen för 2017.

Gällande de förebyggande insatserna för barn och unga har nämnden fått extra resurser för ett fältteam bestående av fyra personer. Målet under 2017 är att fältteamet ska utökas samtidigt som behovet av en ny Familjecentral i Fröslunda är stort. Kostnader för Familjecentralen och utökningen av fältteamet kommer inte att rymmas inom den befintliga ramen. Den ramökning som nämnden erhöll för 2016 har visat sig otillräcklig trots att omfattande åtgärder vidtagits för att så långt som möjligt minska nämndens kostnader för verksamheten.

Social hållbarhet

Nämndens arbete sker inom det sociala området varför mycket görs för att stödja arbetet med social hållbarhet. Nämnden har en rad riktade insatser för barn och unga ur ett folkhälsoperspektiv och även till utsatta områden. Bland annat görs detta genom de fältande socialsekreterare som arbetar förebyggande i utsatta stadsdelar samt genom nämndens deltagande i stadsläkningsprojektet. Nämnden arbetar tillsammans med landstinget på de befintliga Familjecentralerna och inför planeringen av den nya centralen i Fröslunda. Genom samverkan med skola och näringsliv, arbete för integration och ökad självständighet bidrar nämndens arbete till social hållbarhet. Nämnden har ett miljöfokus genom hållbara resor och bidrar till att öka tryggheten i kommunen.

Inom medarbetarområdet arbetar nämnden med kompetensförsörjning och ett hållbart arbetsliv. Fokus är att kunna behålla befintlig personal samtidigt som nya medarbetare lockas till nämndens verksamheter. Arbete görs för att minska sjukfrånvaron och för att skapa arbetstillfällen. Nämnden deltar i arbetet med Verktygslådan där specifikt socialsekreterarnas arbetsbelastning ska ses över för att kunna minska kraven och öka avlastningsmöjligheterna.

Nämnden försöker att löpande ha ett fokus på brukarens behov och arbetar med tjänstedesign, specifikt genom metoden Förändra Radikalt. Genom att se till brukarens egna behov kan den sociala hållbarheten ökas i de individuella lösningarna som blir möjliga. Nämnden arbetar med att utveckla arbetet med digitala tjänster i enlighet med prioriteringarna och under 2016 kommer en handlingsplan för förvaltningens arbete med kvalitet, ekonomi och IT att tas fram. Det finns också en ambition från nämnden att kunna ställa sociala krav vid upphandlingar.

Genom nämndens alla insatser och verksamheter arbetas det med brukarens sociala problematik och för att kunna stärka personer att bli mer självständiga. Insatser ses över och utvecklas löpande genom uppföljningar och brukarenkäter med syftet att bli mer effektiva, minska återaktualiseringar och leda till ökad social hållbarhet.

Effektiviseringsområden

Nämnden arbetar löpande med att effektivisera sitt arbete och planerar ett antal insatser inför 2017. Som beskrivits kommer nämnden att arbeta med att minska sjukfrånvaron. Nämnden arbetar med att tillämpa nya metoder för fakturakontroll och periodiseringsprocess samt för uppföljning vilket leder till att effektivisera arbetssättet inom hela förvaltningen men framförallt inom vårduppföljningen. Samtidigt tar nämnden också stöd vid avtalsskrivning för att på så vis effektivisera arbetet.

En HVB-samordnare planeras för anställning vilket förväntas ge minskade vårdkostnader och på så vis ökad effektivitet. För att minska vårdkostnaderna görs det också insatser för att hämta hem kostsamma placeringar och utveckla hemmaplansvården. Viktigt är dock att kvaliteten i vården bibehålls för att minska antalet återaktualiseringar och nämnden har därför inför 2017 valt att prioritera kvalitetssäkring av vården.

Nämnden prioriterar nya lokaler och ser nu över möjligheterna för detta. Nya lokaler kan leda till effektiviseringar genom gemensam reception och ökad närhet. Personalen behöver således inte resa mellan varandra utan kan spara tid och öka samarbetet på plats.

Gällande processgemensamma effektiviseringsområden ser nämnden här den gemensamma mottagningen för vuxna som utvecklingsarbete tillsammans med vård- och omsorgsnämnden pågår kring. Denna insats kommer att skapa en gemensam ingång och en ökad samverkan kring ärenden. Processgemensamt ser nämnden också arbetet med komplexa behov som en effektiviseringsåtgärd. Detta arbete har under en period diskuterats tillsammans med vård- och omsorgsnämnden och nu inleds också det praktiska arbetet med individuella lösningar för att kunna effektivisera vården.

Nämnden ser att införandet av lagen om valfrihet (LOV) kan fungera som en effektiviseringsåtgärd på kommunkoncerngemensam nivå.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Mehmed Hasanbegovic
Förvaltningschef